

Брюксел, 31.5.2018г.
SWD(2018) 284 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно
сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на
доказателства по граждански или търговски дела**

{COM(2018) 378 final} - {SEC(2018) 271 final} - {SWD(2018) 285 final}

Обобщена оценка
Оценка на въздействието относно <u>Предложение за</u> <u>РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА</u> <u>за изменение на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела</u>
А. Необходимост от действия
Защо? Какъв е разглежданият проблем?
С регламента се създава общеевропейска система за пряко и бързо предаване и изпълнение на молби за събиране на доказателства между съдилищата по граждански и търговски дела. С него се определят също така точни критерии за формата и съдържанието на такива молби. По-конкретно регламентът заменя тромавата система, използвана от държавите членки по Хагска конвенция, със съвременна система за преки контакти между съдилищата (изпращане на молби и обратно изпращане на събраните доказателства). Понастоящем всяка година около 3,4 милиона граждански и търговски съдебни дела имат трансгранично значение. В много от тези дела събирането на доказателства е много важно за доброто правораздаване. Понастоящем контактите между органите, определени от регламента, са все още почти изключително на хартиен носител, което оказва неблагоприятно въздействие върху разходите и ефективността. Освен това рядко се използват видеоконферентна връзка, за изслушването на лица в друга държава членка. Тази инициатива е насочена към необходимостта от актуализиране на законодателството и използване на съвременни технологии в трансграничното събиране на доказателства. Същевременно в нея се предприемат мерки срещу някои пропуски в регламента, които станаха видни от оценката на неговото функциониране. Тези пропуски водят до три основни категории проблеми: - забавяния и разходи за гражданите, предприятията и държавите членки; - пропуски в защитата на процесуалните права; и - правна сложност и несигурност. Третата точка съдържа двусмислеността на някои основни понятия, за които не е дадено определение съгласно регламента, и липсата на яснота, произтичаща от вариантите за действие, които предлага регламентът, който се прилага успоредно с националното право. Засегнатите заинтересовани страни са гражданите и предприятията като страни в съдебни производства, публичните и съдебните органи на държавите членки и практикуващите юристи (по-специално съдиите и адвокатите). Тази инициатива е тясно свързана с инициативата относно връчването в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи), което се урежда от Регламент (ЕО) № 1393/2007. Двете инициативи са тясно обвързани с общия приоритет на Комисията, вързан с цифровизацията и електронното правосъдие, и следват примера на извършваната паралелно работа в областта на наказателното правосъдие (електронни доказателства), за да се създадат равнопоставени условия в областта както на наказателното, така и на гражданското правосъдие. Те надграждат и се възползват от съществуващите резултати и правни стандарти в ЕС, като e-CODEX и Регламента eIDAS.
Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива?
Свързаната с политиката цел на тази инициатива е да се постигне по-гладко функциониране на пространството на свобода, сигурност и правосъдие и на вътрешния пазар. Това следва да се постигне чрез повишаване на ефикасността и бързината на съдебните производства и чрез осигуряване на добро правораздаване в делата с трансгранично значение. По-специално инициативата ще постигне тази цел чрез адаптиране на законодателството към техническия напредък и възползване от цифровизацията и видеоконферентните връзки. Инициативата ще повиши правната сигурност, като изясни: 1) някои

основни понятия и 2) връзката между регламента и националното право. Това ще помогне да се предотвратят забавянията и ненужните разходи за гражданите, предприятията и публичните администрации и ще премахне недостатъците при защитата на процесуалните права на страните.

Каква е добавената стойност от действие на равнището на ЕС?

Инициативата има ясна добавена стойност на равнището на ЕС, тъй като ще подобри ефикасността и бързината на съдебните производства, като опрости и ускори механизмите за сътрудничество за събиране на доказателства. Това ще подобри правораздаването в делата с трансгранично значение. Поради самото си естество сътрудничеството между държавите членки в областта на трансграничното събиране на доказателства не може да се регулира ефективно на равнището на държавите членки поотделно.

Б. Решения

Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са разгледани? Има ли предпочитан вариант? Защо?

Разгледани бяха редица варианти — от незаконодателно действие до законодателно действие с различно равнище на амбиция.

Предпочетеният вариант е пакет от мерки в областта на политиката, който включва следното:

- електронната доставка (eDelivery) по MCE (e-CODEX) да бъде по подразбиране каналът за електронна комуникация и обмен на документи;
- насърчаване на използването на съвременни средства за събиране на доказателства (напр. видеоконференции, конференции по телефона и други средства за комуникация от разстояние) като подход по подразбиране, ако дадено лице трябва да бъде изслушано от друга държава членка, но предвиждане на подходяща гъвкавост (чрез възможни изключения, наред с другото в зависимост от наличието на оборудване в съда) и стимули (чрез финансиране на национални проекти) за държавите членки да осигурят за съдилищата видеоконферентно оборудване;
- премахване на правните пречки пред приемането на електронни (цифрови) доказателства;
- повишаване на правната сигурност чрез включване в регламента на допълнителни средства за трансгранично събиране на доказателства, които вече често се използват извън неговия обхват, включително събиране на доказателства чрез служители на дипломатически или консулски представителства;
- премахване на различните тълкувания на понятието „съд“ чрез замяната му с общо определение за понятието „съдебен орган“;
- предоставяне на информация за важността на единните стандарти, предвидени в Регламента (рационализирани процедури, уравниен стандарт на защита на правата на засегнатите страни);
- най-добри практики за компетентните съдилища, за да им се помогне да прилагат процедурите правилно и навреме; както и
- повишаване на осведомеността на съдилищата и практикуващите юристи за наличието на пряк канал за събиране на доказателства съгласно регламента.

Кой подкрепя отделните варианти?

Заинтересованите страни бяха запитани за участието им в трансгранични съдебни производства и за предпочитанията им. 73 % от тях са участвали в трансгранични съдебни производства, докато около 20 % са прилагали Регламент (ЕО) № 1206/2001 до момента. По-специално 65 % от участниците в обществената консултация силно подкрепят или са склонни да подкрепят използването на модерни средства за събиране на доказателства, като например видеоконферентна връзка (вместо призоваване за лично явяване в съд в чужда държава). Повечето участници в обществената консултация са съгласни, че в трансграничните производства се налага тенденцията за използване на видеоконферентна връзка и затова европейските стандарти следва да бъдат изготвени така, че да се гарантира, че изслушването се доближава във възможно най-голяма степен до изслушване на живо. Особено голяма е изразената подкрепа за цифровизацията: на практика има консенсус, че електронната комуникация следва да се превърне в стандартен начин на комуникация между органите/актьорите, участващи в трансгранични съдебни сътрудничества по гражданскоправни въпроси, като 61 % от отговорилите са съгласни, а 39 %

са по-скоро съгласни. Беше изразена също така широка подкрепа за разширяване на определението на понятието „съд“.

В. Въздействия на предпочетения вариант

Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв; в противен случай — от основните варианти)?

Предпочетеният пакет от мерки на политиката ще доведе до увеличение на ефективността и правната сигурност и до намаление на забавянията и разходите за заинтересованите страни по дела, при които се прави презгранично събиране на доказателства. По-конкретно, механизмите, предвидени в регламента, ще станат по-ефективни благодарение на използването на електронна комуникация и видеоконферентна връзка. Инвестициите в техническо оборудване и процеси се очаква да доведат до подобрене на ефективността на съдебните производства и намаление на разходите. Редица пояснения и допълнения (напр. определянето на допълнителни канали за събиране на доказателства и изясняването на понятията „съд“ и „събиране на доказателства“), както и новите материали за повишаване на осведомеността и материали с насоки ще повишат правната сигурност. Ефективността на трансграничните съдебни производства ще се подобри, с което ще се намали тежестта за гражданите и предприятията. Разясненията, допълнителните насоки и повишаването на осведомеността ще спомогнат за намаляване на забавянията. Мярката ще подобри достъпа до правосъдие и защитата на правата на страните — отчасти чрез намаляване на забавянията, отчасти във връзка с очакванията за увеличаване на броя на случаите, в които се прилага регламентът. В общи линии се очаква пакетът да донесе ползи за гражданите и предприятията, по-специално в непарична форма, като например подобряване на достъпа до правосъдие, свобода на избор (избор на средствата за трансгранично събиране на доказателства, които отговарят най-добре на техните нужди) и намалена тежест за съдебните производства.

Какви са разходите за предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — за основните варианти)?

Очаква се пакетът от мерки на политиката да донесе ползи за гражданите и предприятията, участващи в трансгранични производства. Повишаването на правната сигурност и по-бързите и по-евтини производства ще спомогнат за насърчаване на гражданите и предприятията да участват в трансгранични сделки, като по този начин ще се стимулира трансграничната стопанска дейност и ще се подобри функционирането на вътрешния пазар. Видеоконферентните връзки и e-CODEX ще породят известни разходи за държавите членки, но те ще бъдат еднократни, а ползите са текущи и генерират икономии на разходите (например струва по-малко свидетел да бъде изслушан чрез видеоконферентна връзка отколкото на живо). Освен това разходите, свързани конкретно с настоящия регламент, ще бъдат намалени в резултат на цялостното увеличение на цифровизацията на съдебната система. Като цяло ползите значително ще превишат разходите. Предприятията ще се възползват от подобрения в качеството им на страни в съдебното производство, а другите последици ще бъдат относително неутрални.

Какви ще са последиците за предприятията, МСП и микропредприятията?

Предпочетеният пакет от мерки на политиката ще доведе до ползи за предприятията, участващи в трансгранични съдебни производства, свързани с по-голямата правна сигурност по отношение на правилното функциониране на трансграничните производства и по-бързите и не толкова скъпо струващи съдебни производства. За предприятията, които извършват дейности, свързани със събирането на доказателства, приходите може да се прехвърлят между различните видове дейности: очаква се да възникнат ползи за доставчиците на консултантски услуги в областта на ИТ, интернет доставчиците и доставчиците на телекомуникационни услуги, като същевременно ще има по-малка нужда от пощенски съобщения, ако те бъдат заменени с електронна комуникация. Общото икономическо въздействие върху доставчиците на услуги обаче се очаква да остане неутрално, като отрицателните и положителните последици за различните видове предприятия се очаква да бъдат еднакви по размер. В самите производства обаче ще е налице повишаване на ефективността.

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?

Предложеният пакет няма да доведе до значителни разходи за националните администрации и същевременно ще генерира икономии. Публичните органи на държавите членки се очаква да извлекат

ползи под формата на намалени разходи за пощенски услуги и административни задачи, спестяване на време поради по-ефикасното съдебно производство и намаляване на административната тежест и разходите за труд. Въвеждането на e-CODEX и организирането на видеоконферентни връзки, както и други комуникации на далечни разстояния ще бъдат свързани с известни разходи, но ще доведат също и до намаление на разходите за пощенски услуги в бъдеще. Освен това, някои от тези разходи ще бъдат поделени между Европейската комисия и държавите членки, например чрез съфинансиране.

Ще има ли други значителни въздействия?

Предложеният пакет ще има положително въздействие върху съдебното сътрудничество и ще укрепи взаимното доверие между държавите членки. Благодарение на електронното правосъдие ще се предоставя информация за съответните методи и разходи с цел да се гарантират бързи и ефективни процедури в областта на трансграничното събиране на доказателства. Пакетът ще подобри правната сигурност и достъпа до правосъдие чрез подобряване на процесуалните права на страните. Нещо повече, той ще отговори на нуждите от модернизиране на публичната администрация (включително съдилищата), за постигане на трансгранична оперативна съвместимост и за улесняване на взаимодействието с гражданите в съответствие със стратегията за цифров единен пазар и стратегията за електронно управление.

Г. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката?

Въздействието на предложената инициатива ще бъде оценено в доклад, изготвен от Комисията 5 години след влизането в сила на изменения инструмент.